

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

Poštšina plačana v gotovini.

STRAŽA izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. Z uredništvom se more govoriti vsaki dan samo od 11. do 12. ure. Rokopisi se ne vračajo.

Nezaprite reklamacije so poštine proste. Telefon interurban št. 113.

62. števil.

Maribor, dne 28. maja 1924.

Letnik XVI.

Beograd — Bukarešt.

Pri zadnji vladni krizi se je videlo, da je delal tudi zunanji minister s polno paro v prid radikalov. Navajal je celo vrsto vojnih nevarnosti, da bi pokazal, kako nevarno bi bilo menjati vladu vpricho tako težkega zunanjega položaja. V kolikor ni zalegla nevarnost makedonskijuhščih in spopadov na albanski meji, ki so pa v resnici medsebojne tatvine ovc in druge živine, je pomagala še vojna nevarnost radi Besarabije in v prilog Pašiča in Pribičevića je imel pri rešitvi krize tudi rumunski režim svoje prste vmes.

Odvisnost Pašičevega režima od Rumunije je že stara stvar. Ko je bil na zadnji konferenci Male antante v Beogradu na dnevnem redu predlog, naj Mala antanta prizna sovjetsko Rusijo, je kazalo na prvi pogled, da bo ta predlog prodr. To naziranje je prevladovalo, dokler ni na konferenco prišel rumunski minister zunanjih del Duca. Takoj po zakasnelem prihodu ministra Duca pa so ta predlog odstavili z dnevnega reda, ker se mu je Duca uprl, češ, da mora Rusija pred priznanjem s strani Male antante izjaviti svoj desintereselement nad Besarabijo. Pod pritiskom francoskih kapitalističnih krogov, ki so imeli tedaj v Franciji odločilno besedo, se je temu mnenju pridružila tudi kraljevina SHS, ki jo je zastopal znani Spaljković. Ta se je takoj za rumunskim zunanjim ministrom pojavil na konferenci v Beogradu, kjer je nepoklican zelo čudno nastopil proti priznanju Rusije ter s tem tudi prodr.

Dokler je vodil francosko politiko še Poincaré, so se vršile priprave in pogajanja za zvezo proti Rusiji v korist Rumunije in celo francoski listi so razkrivali, da je Pašič popolnoma na strani rumunske vlade kljub skoraj enoglasnemu mišljenju jugoslovanske javnosti proti vsakemu sporu z Rusijo, proti žrtvam v rumunske koristi ter za popolno nevtralnost in celo za sporazum z Rusijo. Danes pa so razmere popolnoma drugačne. Glede Besarabije je Rusija spregovorila odločno besedo, ki ne dopušča nobenih dvomov glede ruskih namer v Besarabiji. V Franciji je prišla na površje nova vlada, ki bo Rusijo priznala, o čemur po zadnjih izjavah Herriota ni nobenega dvoma več. Ta položaj je za rumunsko politiko usoden. Vse težnje Rumunije, da si pridobi zaveznike proti Rusiji, so propadle. Zaradi slabega finančnega stanja in zaradi notranjega nereda Rumunija tudi ni mogla dobiti nikjer zunanjega posojila. Režim manjšine nad večino se vzdržuje tudi v Rumuniji le z največjim nasiljem na krmilu. Korupcija se je razpasla še bolj kot pri nas. Režim manjšine v Rumuniji je tak kakor režim manjšine v Beogradu in zato ni čudno, da so vezi med obema režimoma tako intimne. Ta intimnost je vedno vidnejša, čim bolj se bliža nova konferenca Male antante.

Na tej konferenci bo Rumunija napela vse sile, da napravi iz Male antante tabor proti Rusiji. Njeni naporji bodo še radi tega posebno odločni, ker v svoji politiki ne more več računati na francosko podporo in ker se končno mora odločiti: ali ji sledijo dosednji zavezniki ali pa si poišče druge. Stališče in nakane Pašičevega režima nam baš te dni razkrivajo »Beograjske novice«, ki jih izdružuje Rade Pašič iz svojih velikih dobičkov kot najintimnejše režimsko glasilo. Ta list piše, da se bo na prihodnji konferenci Male antante v Pragi razpravljalo o splošnem političnem položaju v Evropi, kakor je nastal po volitvah v Angliji, Franciji in v Nemčiji, dalje da bodo govorili o Madžarski, v prvi vrsti pa o priznanju Rusije in o Besarabiji. »Ti dve vprašanji bosta najvažnejši. Zadnje izjave Herriota glede Rusije bodo stališče dr. Beneša znatno podprle. Na drugi strani pa bo poskusil tudi rumunski ministerski predsednik Bratianu svojo srečo, da zainteresira Malo antanto za svojo tezo proti Rusiji. Čehi bodo Rumunom gotovo oponirali, mi pa bomo šli verjetno preko čustev udanosti ruskemu narodu in bomo to vprašanje obravnavali le z vidika lastnih interesov, pri čemur ne smemo pozabiti, da ima Rusija v Bolgariji vedno na razpolago silo, ki lahko zaneti spor na Balkanu. Mi bomo torej pomagali v Pragi Rumuniji.«

Stvar je torej jasna. Na konferenci Male antante bosta dva tabora: na eni strani režimska politika Beograda in Bukarešta — Pašič in Bratianu — na drugi strani pa Čehoslovaška, ki se previdno ravna po veselih. Če prvi tabor ne odneha, je razpad Male antante gotova stvar. Značilno je tudi to, da sta oba režima v Bukarešti kakor v Beogradu na zelo slabih nogah in če bosta silila sedaj na nevarna pota v zunanji politiki proti javnemu mnenju Evrope sploh in proti mišljenju in zahtevam lastnih državljanov še posebej, je gotovo, da si bosta samo pospešila svoj konec ter na hitro zapečatila svojo usodo.

Politični položaj.

Kako je Pašič odgodil skupščino. Na ponedeljkovi skupščinski seji, ki je določala dnevni red, se je od strani opozicije ugotovilo najprej, da se predsednik Jovanović brezobzirno igra s parlamentom. On je v prvi vrsti radikal, predsednik skupščine pa le tedaj, če radikali skupščino rabijo, če pa skupščina rabi predsednika, je ta v ostavki. Potem je bil na vrsti Pašičev nastop v Bjelini in pa njegova vožnja na državne stroške. Radikali so na to »službenec« odgovorili z lažjo, da se je svoj čas tako vozil tudi Ljuba Davidović. To laž je prišepetal radikalom Pribičević. Poslanec dr. Korošec mu zakliče: »Marš na polje!« — Tako je Pribičeviću rekel kralj. Pribičeviću je to še dobro v spominu in za to samo odvrne: »Pa sem le minister!« — Davidović zavrača laž: »Vam je v tej državi vse dovoljeno, svoja slaba in nizka dela pa branite z neresnico. Požurite se v tem poslu, pa bomo videli, kako daleč pridete. Končali boste tako, kakor so vsi končali, ki so tako delali.« — Včerajšnja seja je bila sklicana za pol 10. uro, imela je pa poldrugo uro zamude, ker so bila poprej ministrska posvetovanja in ker je Pašič šel na dvor. Ko je poslanec Lazić protestiral radi zamude, je predsednik žaljivo odvrnil, da je bilo posvetovanje bolj važno, kot pa poslančev delo. Prešlo se je na prvo točko: verifikacija 43 mandatov HRSS. Radikali so prečitali izjavo, da so za verifikacijo, ker nočejo očitavanja, da so oni proti sodelovanju Hrvatov, četudi so hrvatski poslanci zakrivali »protidržavna« dela. Podobno izjavo so dali tudi Pribičeviću demokrati, ki so še v večji meri blatili Hrvate in hrvatske poslance. Pri glasovanju sta proti verifikaciji vstala samo dva: velesrbski poslanec in pa bosanski radikal Majkić. Od opozicije se oglašajo govorniki, Pašič pa zavrne, da je »svršeno« ter prečita — kraljev ukaz o odgoditvi skupščine do 20. oktobra t. l. — S tem je na novo podan dokaz, da pozna in trpi Pašič samo tak parlament, v katerem ima vladna družba večino. Radi vladne večine se parlamentarnim skupinam opozicije zapirajo vrata in samo tedaj se pozdravlja »sodelovanje« hrvatskih poslancev, če parlament ne dela.

Razkritje glede italijanskega posojila. Beograjske »Novosti« prinašajo senzacionalno poročilo, da so pogajanja za italijansko posojilo zvezana z umazano korupcijo. List trdi, da je Pašičev sin Rade dobil od italijanskih bankirjev 40 milijonov dinarjev kot provizijo za zaključenje posojila, 10 milijonov dinarjev pa za posredovanje glede zgraditve jadranske železnice pod zelo težkimi pogoji za našo državo. O tej železnici se je že poprej dosti pisalo po listih in sedaj »Novosti« še posebej ugotavljajo, da bi se moral ves material naročiti v Italiji, da bi vsa dela vodili italijanski strokovnjaki in da bi delavci po tri četrtine morali biti Italijani iz Zadra ali iz Italije. V to afero so zapleteni in deležni provizij tudi ministri Janjič, Kojič, Srškić in baje tudi sam finančni minister. Na poročilo »Novosti« se je oglašil finančni minister, ki trdi, da še ni bilo nobenih konkretnih pogajanj med našo državo in Italijo glede posojila in da je vest o proviziji in pogojih neresnična. Drugi ministri se na razkritja »Novosti« niso oglašili in se najbrž tudi ne bodo. Trditev finančnega ministra, da ni pogajanj in že toliko razmotrivanjih pogojev glede posojila in železnice je precej čudna, ker iz nič le ni moglo priti do tega, da se glede posojila že toliko piše pri nas in tudi v Italiji. Saj je celo prvak jugoslovanskih izseljencev v Ameriki Franjo Petrinović, velik dalmatinski rodoljub, nedavno poslal samemu kralju brzojavko, s katero opozarja, da bi bila velika škoda in sramota za državo, če bi se sklenilo nameravati italijansko posojilo. Petrinović v Ameriki si gotovo ni izmislil cele zadeve o posojilu, kakor končno tudi »Novosti«, ki so vedno dobro informirane ne morejo ustvariti cele zadeve iz nič in osebnosti Rade Pašič, Janjič, Kojič itd. pač niso take, da bi se z gotovostjo moglo reči, da se jih po krivem dolži in napada.

Italijansko posojilo. V soboto je Mussolini sprejel zastopnike milanske Ljudske banke in tržaške Jadranske banke, ki so mu predložili razne gospodarske in finančne načrte, med temi načrt za posojilo Jugoslaviji v znesku 600 milijonov lir. Mussolini je v stvari obljubil podporo. — Čudno. Naš finančni minister pa trdi, da še sploh ni bilo pravih pogajanj med našo vlado in Italijo glede posojila in zgradbe železnice, ki je s tem v zvezi.

Češki glas o Pašičevi vladi. »Prager Tagblatt« poroča o brzojavki, ki jo je bil poslal južnoameriški milijonar Petrinović kralju Aleksandru in v kateri ponuja svoje posredovanje pri angleških denarnih zavodih za veliko posojilo Jugoslaviji pod pogojem, da pride na krmilo nova vlada opozicijskega bloka. Zaradi te brzojavke so bili režimski listi v Jugoslaviji sicer zelo ogorčeni, pravi »Prager Tagblatt«, toda za dobro posojilo je že marsikatera država žrtvovala še vse kaj drugega kakor preživelo vladno.

Pred novo zavezniško konferenco

Izidi francoskih volitev so razčistili in odstranili precej nesporazumljenja, ki že od leta 1920 moti angleško-francoske odnose. Skozi štiri leta so se nesoglasja močno poglobila in izgledalo je že, da bi ne mogla niti dobra volja posameznih državnikov privedi do rešitve. Temelj nesporazuma je bilo različno presojanje in stališče glede reparacijskega vprašanja, ki pa ima tudi globoke izvore v gospodarski politiki Anglije ravno tako, kakor v gospodarskem položaju povojne Francije.

Anglija ima v svojem proračunu še vedno vsako leto prebitek, letos 40 milijonov funtov, lani pa celo 100 milijonov, in ker je njen državni proračun uravnan tako, da so svote za amortizacijo medvojnih dolgov vnešene med redne izdatke in krite z rednimi dohodki, je razumljivo, da Anglija kljub brezposelnosti in drugim težavam čisto drugače gleda na reparacije in mirovne dogovore, kakor pa Francija. Anglija tudi nima ogromnega bremena popraviljanja medvojne škode in za njo so reparacije več ali manj nepričakovani dar povojne dobe in dobrodošli pripomočki k odplačevanju medvojnih dolgov. Največjo skrb posveča od sklepa vojne sem Anglija prejšnji vzpostavi svoje trgovinske delavnosti in iz tega stališča motri ona tudi nemško politiko ter se popolnoma strinja s tem, da dobi Nemčija po predlogu Dawesa konkretne gospodarske koristi.

Za Francijo pa stojijo stvari čisto drugače. Ona je prisiljena na obnovo svojih opustošenih krajev in vse njene vlade so morale postavke v to svrhu vnašati v posebni budget, v pokritje katerega pa naj bi služile nemške vojne odškodnine. Ker teh ni bilo v zadostni meri, so se morala najeti raznovrstna posojila. Krivično je torej govoriti, da Francija iz šovinizma in imperializma zahteva tribute od premagane Nemčije. Za Francijo so vojne odškodnine velika gospodarska potreba, ker se brez njih krijejo stroški za obnovo opustošenih krajev le na ta način, da se prebivalstvu nalagajo vedno večji davki. Tega pa nobena francoska vlada ne more storiti, ker je že danes francoski davkoplačevalec bolj obremenjen kot pa nemški. Politiku Poincaréju se danes lahko samo to očita, da je šel v svojih zahtevah predalet in da je bil tako zagrizen, da ni delal razlike med nemškimi šovinisti, ki so proti odškodninam, in pa med nemško demokracijo, ki je za izpolnjevanje mirovnih obvez ter želi to samo sporazumno in kolikor mogoče mirno ter taktčno urediti. Sedanja radikalno-socialistična večina francoskega parlamenta pripisuje čisto pravilno Poincaréjev neuspeh njegovemu organiziranju separatističnega pokreta v Porenju in pa temu, da je kratil vsako podporo nemški demokraciji, kar je v Nemčiji žal vodilo do nacionalistične zmage.

Kot izhod iz te situacije predlagajo francoski radikali izboljšanje odnošajev z Anglijo na ta način, da Francija pristane brezpogojno na predloge strokovnjakov ter ne zahteva v naprej garancij za morebitne sankcije. To pomeni, da se hočejo Francozi pod novo vlado soglasiti z angleškimi metodami. Po dosednji politiki strank sedanje francoske večine in po raznih izjavah njih voditeljev po volitvah, sklepa angleška javnost na obnovo antante. Sporredno z ostro kritiko Poincaréjeve politike polaga angleški tisk velike nade na sedanjo francosko parlamentarno večino ter hvali zlasti Herriota, da je najbližji angleškim politikom. Tudi za slučaj, da bi morali v novi vladi sodelovati deli francoskega nacionalnega bloka, so v Angliji uverjeni, da bo vendar politiko vodilo naziranje novih francoskih politikov, ki bodo vedno soglašali z Anglijo.

Obnova dobrih angleško-francoskih odnošajev bo pa najbrž tudi vplivala na politične razmere v Nemčiji. Če je nepomirljiva Poincaréjeva politika izzvala porast nemških nacionalistov, mora vendar sedaj nova struja v francoski politiki okrepiti nemško demokracijo ter pripraviti do tega, da vzamejo vladno v roke moč, ki sporazumu od angleške in nepričakovane francoske strani ne bodo odgovarjali s šovinizmom. V dobi zagrizene Poincaréjeve politike si je pridobila Nemčija v svetu mnogo simpatij ali vsaj obžalovanja, če pa Nemčija sedaj novim francoskim politikom odgovori s predrznim šovinizmom, bo pa njen dober glas naenkrat izginil in se bo težko še kedaj pridobil. Tenor nove zavezniške konference bo sporazumno in miroljubno stališče glede mirovnih obvez in drugih težav povojne dobe in ob tej priliki se bo tudi pokazalo, ali je Nemčija nova, ali pa še vedno stara.

Po svetu.

Vojaška dolžnost v Bolgariji. Sofijski listi poročajo z velikim zadovoljstvom, da je Francija privolila, da se v Bolgariji zopet uvede splošna vojna dolžnost. Po določenih mirovnih pogodbah sme imeti Bolgarija samo vojsko iz prostovoljcev in v določenem številu. Domneva se, da je v to privolila že Poincaréjeva vlada, ker je hotela Bolgarijo spraviti v zvezo z Rumunijo ter ji za slučaj spora z Rusijo dati tudi stalno vojsko. Rumunski vladni listi o tem tudi pišejo, a skrbno prikrivajo, da

bi Rumunija v tej zadevi posredovala ali pa da bi imela kake interese pri francoski odobritvi bolgarske stalne vojske.

Sovjetski kongres. V soboto je bil odprt v Moskvi 13. kongres komunistične stranke. Kongres je otvoril sovjetski komisar Kamenjev z velikim govorom, ki je bil posvečen spominu Ljenu in pa pred kratkim umrlemu ustanovitelju stranke Viktorju Nogiba, ki je bil svoječasno prvi ljudski komisar za javna dela in nazadnje predsednik tekstilnega sindikata. Po otvoritvi kongresa je bil imponenten pohod po mestu, pravo delo kongresa se je pa šele začelo početkom tega tedna. Na kongresu je navzoč tudi izvršilni odbor komunistične internacionale.

Amerika za razorožitveno konferenco. Angleški listi prinašajo poročila iz Amerike, da je sklenil predsednik Zedinjenih držav sklicati mednarodno konferenco za razorožitev in sicer samo v tem slučaju, če vse evropske države sprejmejo predloge reparacijskega vprašanja.

Onevne novice.

Protest radi bolnišnic. V nedeljo je bila v Ljubljani sijajna manifestacija slovenske zavesti v boju za pravice slovenskega naroda. Slovenska ljudska stranka je sklicala protestno zborovanje radi nečloveškega postopanja centralne vlade napram slovenskim bolnikom in z govornikom je govorilo celokupno slovensko ljudstvo, to je ljudstvo, ki še čuti slovensko in ki se ne mara prodajati in vklanjati slovenskim prodancem. Na veličastnem shodu, ki je najsilnejši dokument sramote in nesposobnosti centralističnega režima, je eden od govornikov označil finančnega ministra kot glavnega krivca. Na brzojavni protest SLS je vlada poslala v Ljubljano posebno preiskovalno komisijo, tista vlada, ki plačuje že itak v Ljubljani svojega »inspektorja.« A kaj je ta komisija ugotovila? Samo to, kar so v Beogradu že mesece in mesece govorili in ugotovili naši poslanci, ki pa so našli vedno in povsod samo gluha ušesa pri ministrski gospodi, posebno pa še pri finančnem ministru. Ministri naše poslance sicer poslušajo, oni jim tudi vse obljubijo, obljubijo jim pa vse samo zato, da svojo besedo lažje požro. Finančni minister se pa izgovarja z »ravnotežjem v proračunu.« Hvala lepa za tako ravnotežje, če morajo vsled tega ravnotežja naši bolniki na cesto, tisti bolniki, za katere prejema državna uprava milijone naših slovenskih davkov! Če ljudje ne bodo imeli zdravja, tudi delati ne bodo mogli in ne zaslužili. Če pa ne bodo ljudje zaslužili, tudi ne bodo mogli plačevati davkov, potem pa naj finančni minister svoje blagajne zapre, vsaj ne bodo toliko jemali iz nje. Zato pa moramo delati na to, da naše bolnišnice nikdar ne pridejo v tak položaj, v kakršnem so danes. To pa moremo doseči le, če zahtevamo, da pridejo slovenske bolnice zopet v naše roke nazaj, pa ne samo bolnice, ampak tudi denar, ki ga mi za bolnice še danes plačujemo. Mi zahtevamo svoje bolnice nazaj in sploh vse naše dobrodelne zavode, ne pa da vlada meče bolnike na cesto in grozi vrh tega še z razpustom umobolnice na Studencu. (Klici: Pašiča noter!) Bo ravno zadostovalo, da sprejememo umobolne centralistične državne upravitelje. — Protestni zbor se je zaključil s sledečo resolucijo: »Na velikem protestnem shodu v Ljubljani dne 25. maja zbrani zborovalci ogorčeno protestiramo proti odpuščenju bolnikov iz bolnic v Sloveniji in zahtevamo, da vlada takoj nakaže za bolnice vse, kar potrebujejo. Kar se deželnih bolnik tiče, konstatiramo, da jih plačuje itak dežela sama v obliki deželnih doklad, ki jih država pobira, kolikor se bolnišnice sploh same ne vzdržujejo. Vsled neumevanja in dokazane nesposobnosti centralistične uprave zahtevamo, da se nam deželne bolnice z deželnimi dokladi zopet vrnejo v našo lastno upravo. Ne zahtevamo nobene miloščine, marveč samo našo pravico!«

Balkanska kultura Pribečevićijancev na zagrebški univerzi. Zadnje nedeljo se je vršilo na zagrebškem vseučilišču zborovanje visokošolcev. Predsednik podpornega društva, Pribečević pristaš Mirkovič, je bil od častnega sode izključen radi nedostojnega vedenja in na že omenjenem zborovanju je bila malodane enoglasno izrečena nezaupnica policajdemokratu Mirkoviču. Potom sporazuma vseh akademskih skupin je otvoril zborovanje prvi tajnik Mezulič. Po ugotovitvi kvoruma so prešli zborovalci na dnevni red in sicer na glasovanje za nezaupnico Pribečevićevemu hlapcu Mirkoviču. Ko so plačani Pribečevićijanci uvideli, da je skoro vsa akademska omladina za nezaupnico in da jih čaka katastrofalen poraz, so preizkusili vse balkansko-batinaške metode, da bi preprečili glasovanje. Ta njihova nakana jim ni uspela, ker so se podali akademiki na glasovanje v prvo nadstropje, a Pribečevićevi sluge so ostali v veži in so kričali, da je glasovanje neveljavno. Za časa glasovanja so udarili Pribečevićevi divjaki v glasovalno dvorano, skušali so razbiti žare in le previdnost dostojno kulturnih akademikov se je zahvaliti, da se jim ta nakana ni posrečila. Samo policajdemokratskemu akademiku Plavšiču je uspelo, da je udril v glasovalno dvorano s svojimi razgrajči, ki so razmetali glasovnice in se je moralo vnovič glasovati. Glasovanje je bilo končano ob 1. uri in je glasovalo 380 akademikov za nezaupnico Mirkoviču in le 5 za zaupnico. Glasovanja so se vzdržali Pribečevićijanci. Že pred glasovanjem je prišlo do malih prask in to samo s pestmi. Po polnomočnem glasovanju so Pribečevićevi akademiki pod vodstvom znanega pretepača Andjeliničevega izzvali pretep, ki je zahteval 10 krvavih glav. Andjelinič je celo potegnil revolver, ga nameril proti omladini, ustrelil, a na srečo kroga ni zadela. Ko so demokrati divjaki uvideli, da ima batina dva konca, so se z okrvavljenimi glavami potegnili v vežo in zaprli za seboj vrata. Pri za-

prtih vratih so začeli po veži razbijati in uničili so vse plošče, ki so nosile znak hrvatstva. Ogromna večina akademikov je hotela te demokratske barbare kaznovati radi uničenja tabel pred izhodom, a isti niso upali ven iz veže, dokler ni obkolil univerze cel kordon policije. Zagrebška univerza je zgledala v nedeljo kakor kako razbojniško gnezdo. Dvorišče je bilo polno kamenja, drv, razbitih plošč, stolov in klopi, katere so uničili od Pribečevića najeti in plačani akademiki. Pretep je trajal do tretje ure popoldne, dokler ni dospel rektor Zimmermann, ki je burno pozdravljen pomiril omladino, preseč jo za miren razid in obljubijoč, da bo nasilneže in razgrajče strogo kaznoval. K ravnokar zabeleženemu poročilu o prav balkanskem nasilju Pribečevićeve omladine dostavlja »Hrvat«: Pribečevićevi hlapci si naj zapomnijo, da so zagrebško univerzo zgradili Hrvati in je in bo ostala hrvatska. Kdor se bo pa drznil svetost hrvatskega značaja zagrebške univerze gaziti in teptati z nasiljem, jo bo izkusil ravno tako z batino po glavi, kakor so preizkusili ta recept Pribečevićevi plačani in najeti hlapci.

Oster proglas beograjskih dijakov. V nedeljo, dne 25. t. m. so se vršile na beograjski univerzi volitve za »Fond«. Ob tej priliki je izdal akademski demokratski klub proglas, v katerem pravi, da se je očistil smetja, ki je pod imenom pribečevstva davilo v njem pravi demokratizem. Z zahrbtno izdajo Pribečevića in njegovih trabantov in z njihovim dolazkom pod Pašičevo okrilje so našli pravo mesto, kamor spadajo kot izdajalci in to je filijala radikalne stranke pod firmo Samostalnih demokratov. Državni kačaki nadaljujejo brez skrbi pod vodstvom koterije Nikole Pašiča in njegovih učencev z organiziranim ropanjem državne in narodne imovine. V strahu pred kaznijo za svoj rop se krčevito držijo vlade ter preganjajo vse poštene državljane, ki si usojajo proti temu nastopiti. Državljeni so razdeljeni na privilegirance in tlačene. Med prvimi se nahajajo pristaši režima, v drugo pa spadajo vsi ostali pošteni, sposobni in svobodoljubni državljani te države, v kateri se je vgnezdila nezakonitost, korupcija in nasilje. Z namenom, da ublaži plemenske razdore v SHS, si je demokracija nadelala nalogo, dovesti razprte brate do edinstva. Demokratski akademski klub, ki se zavzema za trdno narodno jedinstvo, je spoznal, da se stvarno jedinstvo ne more doseči s pomočjo puškinih kopit, kakor to hočeta Pašič in Pribečević, ampak z bratskim, iskrenim sporazumom SHS. Proglas nadalje ostro napada dejstvo, da se opozicijskemu bloku kljub očitni večini v parlamentu ni prepustila vlada. Proglas je napravil med akademsko omladino globok vtis, ker je pokazal, da je Pribečević med akademiki izgubil večino pristašev.

Izlet mariborskih učiteljskihnikov v Šoštanj in na Polzeli. 40 mariborskih učiteljskihnikov priredi ob priliki izleta v Savinjsko dolino dve glasbeni akademiji in sicer: V soboto, dne 31. maja ob 8. uri zvečer v Šoštanj in v dvorani hotela Union, v nedeljo, dne 1. junija ob 3. uri popoldne na Polzeli v dvorani g. Cimpermana. Savinjskane opozarjamo na redki glasbeni prireditvi. Sodeluje popolen šolski orkester, godbeni kvartet, dalje so na sporedu: zbori, dueti in soli. Posetniki akademije na Polzeli imajo zvečer ugodne zveze z vlaki na obe strani. Udeležite se akademij polnoštevilno in dokažite, da razumete težnje mladih učiteljskihnikov.

Agrarna reforma v Bački. Mesto Subotica ima v okolici precej zemljišča, katera že od nekdanje dave v našem prebivalcem okoliških vasi. Tako so skoraj vsi prebivalci vasi Bajmok najemniki tega mestnega zemljišča. V najemu je bilo prvotno okrog 17 tisoč oralov, a vlada je dala ta zemljišča pod agrarno reformo. Mesto, da bi zemljo podelila dosedanjim najemnikom, je začela pošiljati v Bajmok koloniste iz južne Srbije, siromašnim bajmokčanom je končno ostalo le še 5000 oralov in sedaj hoče ministrstvo za agrarno reformo še to zemljo dati dobrovoljcem. Subotičkim okoličanom preti tako nevarnost, da bodo morali brez vsega po svetu s trebuhom za kruhom. Mesto Subotica se sicer pridno zavzema za svoje najemnike, pošilja proteste in deputacije v Beograd, a brez uspeha. Na ministrstvo so se obrnili v tej zadevi tudi vsi poslanci subotičkega volilnega okraja, ker so se začeli bati za svoje mandate, doslegli pa tudi oni niso ničesar. Po raznih intervencijah se je lansko jesen reklo najemnikom, naj zemljo le mirno obdelajo, da se bo cela stvar med tem že v njihov prilagajala. In res, najemniki so obdelali, sejali, plačali mestu najemnino, državi davke, a sedaj, ko upajo na žetev, pride zopet ministrstvo agrarne reforme ter deli obdelano zemljo južnosrbskim kolonistom in dobrovoljcem. Obupani zemljiški najemniki so dobili sedaj novo obljubo, da jim bodo novi kolonisti povrnili vse stroške za setev, obdelovanje, najemnino itd. Okoličani Subotice pa imajo že silno slabe izkušnje z obljubami in se branijo sedaj izročiti zemljo. Stvar je že tako daleč, da so začeli sedaj za njih intervenirati radikalni poslanci ter opozarjati vlado, da bi lahko, kakor drugod, tudi v Bajmoku prišlo do krvavih uporov. — Mnogi se tolažijo, da bo radikalna intervencija zalegla, drugi so pa skeptični ter zahtevajo samo, da jim politika, ki zemljo požira, vsaj letošnjo žetev reši.

Obustava železniškega prometa z Bačko. Povodenj, o kateri smo beležili, da je zadnje dni močno ogrozila južne kraje, je zelo poškodovala železniško zvezo z Bačko. Pri postaji Bogojevo je most, ki je bil pri zadnji povodnji močno poškodovan, povrh pa je še voda razdrila progo v dolžini 100 m. Ako voda ne bo padla, bo postal železniški most žrtev poplave. Železniški promet z Bačko je obustavljen.

Internacionalna donavska komisija. Prihodnji mesec dospe v Beograd donavska internacionalna komisija, da obrzdi tam nekaj sej. Ob tej priliki bodo v

Beogradu dovršene koncem maja v Bratislavi započete konference, ter rešena nekatera važna vprašanja.

Likvidacija predvojnih poštno-hranilničnih računov z Ogrsko. V našem ministrtvu pošte in telegrafa je sklenjena konferenca med zastopniki našega zunanjega ministrtva in med zastopniki ogrske poštne hranilnice. Na konferenci se je najprej razpravljalo vprašanje likvidacije predvojnih računov glede izmenjavanja pošt-nih pošiljatev in vzajemnega zadolževanja. Po teh računih ima naša država več dobiti v denarju, kot pa ogrsko ravnateljstvo pošte. Od naše in ogrske strani se je ugotovilo, da je treba vse to najprej likvidirati in se le potem izdelati novo konvencijo o poštne prometu. Ker pa ima stvar v glavnem diplomatski značaj, se ni moglo iti naprej. Ogrsko zastopstvo je dalo samo obljubo, da bo pri svoji vladi podvzelo vse korake, da se vprašanje diplomatskim putem čimprej reši. Madžari so še zahtevali, naj se poštne znamke za pisma in pošiljatev, ki gredo iz naše države na Ogrsko, plačujejo po taksi, ki velja za notranji poštni promet. Ta predlog je bil odbit, pač pa so se sporazumeli, da se paketi lahko izmenjujejo tudi od Koprivnice in Gyekeneša in ne samo preko Subotice, kot doslej.

Sramotno postopanje konzula z državljani. Zagrebškemu »Obzoru« pišejo bosanski muslimani iz Soluna, kjer se nahajajo v najbednejšem položaju vsled udarcev usode in pa vsled nezaslišanega postopanja SHS konzulata. Ti Bosanci so se pred dvema leti podali v Turčijo. Tedaj se je sploh mnogo muslimanov iz Grčije, Makedonije in tudi Bosne izselilo v Turčijo, ker je bilo priseljevanje neomejeno. Pozneje je pa lozanska pogodba določila, naj Turčija mesto Grkov iz Male Azije, ki so šli v Grčijo, sprejme muslimane iz Grčije in Makedonije. Vsled tega je Turčija priseljevanje iz drugih krajev ustavila in nekaj Bosancev je bilo baš v nesrečni dobi na poti. Sedaj jih Turčija ne mara. Grčija tudi ne, SHS konzul v Solunu jih pa ne pusti domov, če mu še toliko dokazujejo, da so SHS državljani. Med temi nesrečniki v Solunu so tudi žene-vdove, ki hočejo po smrti svojih mož v Turčiji k staršem v Bosno. V pismu ti reveži pripovedujejo, kako na konzulatu SHS v Solunu ne dobijo drugega kot najgrše psovke.

Balkansko ustoličenje sodnika. V okolici Sombora nemškem kraju Čonoplja so po dolgem odlaganju imenovali nekega Nemca za sodnika. Ta se je moral obvezati, da bo pristopil k radikalni stranki. Ko je bilo vse to dogovorjeno, je moral prirediti še banket vsem vplivnim radikalom iz kraja in okolice. Na tem banketu se je po navadi napivalo raznim oblastniškim veličinam in tako je prišel na vrsto tudi novi nemški sodnik, da napije ministru Pribečeviću. On je to storil, a je s tem zvezal tudi manjšo napitnico na dr. Kraffta, predsednika nemškega poslanskega kluba. Komaj je omenil dr. Kraffta, so radikalni že planili po kopci ter zahtevali, naj besede na Kraffta prekličje. Ker se je sodnik branil, češ, da je dr. Krafft palamentarec, poštenjak in njegov sonarodnjak, so radikalni komaj ustoličenega sodnika kratkomalo prebatnili, drugi dan pa je bilo še njegovo imenovanje anulirano.

Jugoslovanski Monte Carlo. Zamet je majhen, neznan kraj nad Reko in je pripadel sedaj nam po zadnji obmejni korekturi v Italijo. Poprej neznan gnezdo je naenkrat postalo znano po svoji igralnici ala Monte Carlo. Občinski poglavar Zameta je namreč takoj uvidel, da bi igralnica nosila največ dobička ob živem tržjskem prometu v Opatiji. Zamet je namreč kakor nalašč za shajališče igralcev in hazarderjev, ker se da doseči v dobri četrt ure iz Reke v avtomobilu. Prosilo se je za koncesijo igralnice in naša vlada je to koncesijo tudi takoj dala. Igralnice vodi sedaj neki ruski begunec s svojo koketno pariško prijateljico. V kratkem času je nastal v Zametu pravi Monte Carlo v najslabšem oziru. Tu se shajajo igralci iz vseh krajev, letoviščarji, in pa tu di profesionalni goljufi in špekulanti. Pravijo, da ima vsaka igralnica večjega stila svojo moralo, a igralniška morala Zameta je taka, da je bilo v kratkem času ogujerih do golega na to in sto ljudi in da še ni znan, da bi iz igralnice odnesel kdo kaj drugega kot večjo ali manjšo izgubo. Nadalje je tudi znano, da nudi ta igralnica gostoljubno streho vsem goljufivim igralcem po po klicu. Najprej se igrajo v igralnicah običajne igre, potem pa rusko-francosko vodstvo stvar vedno tako uravnja, da se začnejo vsakovrstne hazardne igre. Radi škandala te igralnice so bile vložene že razne pritožbe, oblast je pa na to odgovorila, da je ukazala pri vходу nabiti desko z napisom: »Jugoslovanom vstop zabranjen!« — Kdo in kako naj sedaj kontrolira igralce po narodnosti ter izloči Jugoslovane, se seveda ne pove in naši oblastniki o tem gotovo tudi niso razmišljali. Nerazumljivo je, iz kakih razlogov in po kaki protekciji so dali koncesijo za igralnico in sedaj, ko se slišijo najrazličnejše pritožbe, tudi ne pomislijo, kako slaba uč pade na nas in na našo upravo. Tuji, ki odhajajo oskubljeni in opeharjeni iz Zameta, raznašajo potem daleč na okrog, da so bili opeharjeni baš v Jugoslaviji. Naša uprava bi morala vendar skrbeti, da se poleg naših materijelnih vrednot tudi naše moralne ne škodujejo.

Vozne olajšave za planince. Na prošnjo srbskega planinskega društva v Beogradu in ostalih drugih turističnih društev v naši kraljevini je minister prometa s svojim odlokom M. S. br. 6252 z dne 1. V. 1924 odobril povlastico vožnje po polovični ceni na državnih in od nje obratovalnih lokalnih in malih železnicah, članom oblastveno prijavljenih planinskih in turistovskih društev in klubov, odnosno njihovih podružnic, kadar potujejo v skupinah po najmanj pet članov po kraljevini o priliki društvenih ekskurzij ali izletov. Društveno, oziroma podružnično vodstvo mora prijaviti vstopni postaji izlet najkasneje 24 ur pred nastopom potovanja in navesti število izlet-

nikov. Ena prijava sme obsegati najmanj 5, a največ 9 članov. Če je več izletnikov, mora biti za vsakih 9 članov po ena prijava. Postaja žigosa prijavo in jo vrne vodji, kateri jo mora pri blagajni in pri pregledu vozniških kart pokazati ter po končanem potovanju oddati obenem z vozniškimi kartami. Vsak član se mora nepozvan izkazati s člansko izkaznico kakega planinskega ali turističnega društva in s sliko, ki izpričava njegovo identiteto. Otroci ne uživajo razen tarifaričnega, nobenega nadaljnjega popusta. Prekinjenje vožnje je nedopustno v okviru saobračajne uredbe.

Strašna nesreča v Baranji. Vsled stalne poplave Drave se nahaja še vedno cela Baranja pod vodo. Ljudstvo je večinoma pobegnilo, ostali so samo še prebivalci vasi, ki stoje na zvišenih krajih, kamor voda še ni prodrla. Iz teh vasi ljudje občujejo z ostalim svetom samo s pomočjo čolnov. Te dni se je hotelo v Osjek, kjer obiskujejo srednjo šolo, prepeljati v čolnu kakih 20 dijakov, starih večinoma po 15 let. Na sredi narastle reke se jim je čoln naenkrat prevrnil in motni dravski valovi so pokrili 17 žrtev in samo trojci se je posrečilo priplavati na obrežje. Dosedaj so našli samo tri žrtve, ostale je voda odnesla neznanu kam. Za to nesrečo so odgovorni roditelji, ki so dovolili mladim dijakom, da se sami prepeljejo čez narastlo reko.

Ponarejevalci kolekov obsojeni. Te dni se je vršil pred beograjskim sodiščem proces proti ponarejevalcem 100 in tisoč dinarskih kolekov. Zagovarjalo se je sedem obtožencev, od katerih so bili trije obsojeni na tri leta ječe, ostali pa vsled pomanjkanja dokazov izpuščeni. Glavni organizator družbe Andrija Balog, fotograf iz Novega Sada, je še pravočasno pobegnil na Madžarsko.

Velike povere davčnih uradnikov. Na subotiskem davčnem uradu so prišli na sled ogromnim poverbam, s katerimi so nekateri davčni uradniki oškodovali državo za 1 milijon 100 tisoč dinarjev. Za dobro podkupnino so ti uradniki izdajali potrdilo o plačanem davku onim davčnim obvezancem, ki so s plačilom davkov že dalje časa zaostali. Službo so opravljali ti uradniki tako nemarno, da vlada na davčnem uradu pravi kaos ter se novi uradniki nikakor ne spoznajo, kedo je davek plačal, kedo ga pa še dolguje. Brezvestni uradniki so bili od policije predani državnemu pravdnstvu.

Malaria v Banatu. V banatskih vaseh Aradac, Srbski Itebej in Rudolfstadt se je začela med prebivalstvom z neobičajno hitrostjo širiti nevarna epidemija malarije. V par dneh je obbolelo v omenjenih vaseh nad 50 oseb, od katerih večina ne bo ozdravila. Obласти so podzele vse mere, da se epidemija ne razširi tudi v sosedne vasi.

Poplava v Vojvodini še vedno traja. Po vesteh iz raznih krajev Vojvodine je poplava Donave napravila naravnost ogromno škodo. Okrog 50 tisoč oralov zemlje, zasejane z najdražjimi pridelki, je pod vodo in škoda se ceni na par milijard dinarjev. Največja nevarnost vsled poplave preti zapadni Bački okrog Sente, kjer je preplavljeno okrog 40 tisoč oralov. Nasipi ob Donavi so na več mestih porušeni in voda nemoteno skozi odprtine preplavlja polja. Sedaj je mobilizirana cela armada delavcev in vojakov, ki gradijo nove nasipe, ker bi v slučaju, da poplava še dalje traja, bo preplavljena cela srednja Bačka, ter bi nekoliko glavnih železniških prog dospelo pod vodo. Subotška železniška direkcija je na nekaterih ogroženih progah promet ustavila, ker so tračnice pregloboko v vodi ter so začeli pragi že gniti. Ogromne poplave je največ kriva nemarnost oblasti, ki se v pravem času niso brigale za ojačenje najslabših mest na nasipih, katere je voda sedaj ravno na teh mestih predrla.

Opasni zobozdravniki. Subotška policija je aretirala več zobozdravnikov in zobotehnikov, ki so nesramno varali svoje klijente. Mesto zlatih plomb so jim davali v usta bakrene. Seveda je baker hitro počrnil, se začel razkrajati in strupene spojine ter tvoril veliko nevarnost za življenje klijenta. Nekaj oseb je vsled zastrupljenja na bakrenih plombah obbolelo in na ta način so prišli sleparstvu zobozdravnikov na sled.

Razprava, ki vzbuja občno zanimanje. V oktobru minulega leta so našli v sobi mrtvo učiteljico Milico Čaničbegovo. Pri raztelesenju so ugotovili zdravniki, da je bila ustreljena od tuje roke in da ne gre v tem slučaju za samomor. Kot osumljenec je bil aretiran njen mož. Cela zadeva s tem tajinstvenim umorom je prišla šele te dni do razprave v Beogradu. Razprava vzbuja v javnosti veliko zanimanje. Obtožnici drž. pravdnstva in zasebnega obtožitelja ne vsebujeta nobenih drugih dokazov, ki bi govorili proti obtožencu, kakor izpoved zdravnikov. Obrambnega materiala v prilog obtožence je zbral njegov zagovornik zelo mnogo, kakor številna pisma rajne iz katerih se lahko sklepa, da gre v tem slučaju za samomor. Rajna Milica je živila srečno ter mirno s svojim možem, akoravno je bil ta mohamedanske veroizpovedi, ona pa pravoslavne. Obtoženec Čaničbeg je bil pri razpravi že zaslišan in je mirno izpovedal, kako ga je dne 5. oktobra minulega leta vzbudila služkinja, da je čula nenavaden pok in gospa je odšla. Kmalu zatem je našel on in sluga so-progo mrtvo pred hišnimi vrati. Pri razpravi gre le zato, kako hosta znala vplivati na sodnike obtožitelja in zagovornika. Zaslišanih bo bogzna koliko prič, od katerih pa ne ve nobena prav nič izpovedati o zločinu, ampak samo o medsebojnem razmerju, ki je vladalo med obema zakoncem. O razsodbi v tej zanimivi razpravi bomo še poročali.

Grški odposlanec — pustolovec. Grška vlada je poslala v Beograd nekega Atanasa Atanzija, da nabavi v naši državi gradbeni material za zgradbo kolonističnih hiš v grški Macedoniji. G. Atanziju se je Beograd zelo dopadel, tembolj, ker je imel na razpolago kredit za 1 milijon dinarjev, s katerimi ni nakupil gradbenega materiala,

pač pa je trošil pare za sebe do mile volje. Slednjič se je celo oženil z neko gospodično, težko 90 kg, nato pa je z ženo in denarjem pobegnil iz Beograda. Čez dolgo časa se je šele začela grška vlada zanimati, kaj je z zgradbo macedonskih hiš ter prišla na to, da Atanzijevič materiala sploh ni kupil, kaj šele odposlal. Takoj je bila avizirana beograjska policija, toda seveda prepozno. Pameten Atanas se je s svojo 90 kg težko gospo tako skrtil, da policija še zdaj zaman poizveduje za premetenim parčkom.

Izginil pop z 200 tisoč dinarji. Iz Plevlja v Južni Srbiji je izginil že pred dvema mesecema pop Risto Nenadić, ki je že nad 40 let upravljal z dobičkom parohijo. O njem je bilo splošno znano, da nosi seboj vse svoje premoženje, nad 200 tisoč dinarjev, zašitih v svojo popovsko kuto. Ker je bilo dosedaj vse iskanje za izginulim popom zaman, sumijo, da so ga neznani zlikovci ubili, oropali ter truplo neznano kam skrili.

»Priporočljiv« policijski komisar. V Djakovu so odkrili razne zlorabe oblasti, katere sta si privoščila policijski komisar Tičar in narednik Čanič. Tičar je enostavno zapiral krive in nedolžne meščane, katere je izpuščal na svobodo proti plačilu mastne odkupnine. Tičarjev pribočnik Čanič pa je poveril od zabavne takse, ki je bila plačana ob priliki prireditve za ubožni sklad, 10.000 K. Oba ta priporočljiva policijska organa sta sicer odpuščena iz službe, a na veliko začudenje Djakovčanov nista izročena sodišču.

Novi tečaji za strojepisje, slovensko in nemško stenografijo ter knjigovodstvo (zasebni pouk) začnejo na zasebnem učilišču Ant. Rud. Legat v Mariboru dne 2. junija t. l. ter trajajo štiri mesece. Vpisovanja in pojasnila v trgovini s pisalnimi stroji Ant. Rud. Legat, Maribor, Slovenska ulica 7, telefon 100. 292 9—1

Nov žepni vozni red, veljaven od 1. junija 1924, je ravnokar izdala tiskarna sv. Cirila v Mariboru in stane komad s poštnino vred 2 din., brez poštnine 1 50 din.

Iz Ptuja.

Ptujčani in okoličani Ptuja, pozor! V Ptuju je ravnokar ustanovilo slovensko Tiskovno društvo veliko novo trgovino za tiskovine, papir, molitvenike, pisarniške potrebščine in devocijonalije. Ta nova trgovina se nahaja na Slovenskem trgu št. 1, pred prostijsko cerkvijo. V tej trgovini dobiš: 1. tiskovine za župnijske, občinske in posojilniške urade, za šolska vodstva in krajne šolske svete. 2. Najraznovrstnejši papir, kakor: fini pisarniški in konceptni papir, črtan papir, pisemski papir, v mapicah in kasetah, risalni in ovojni papir, pivnik, karton, kuverte, svileni in prešani (krep) papir v najrazličnejših barvah, sploh vse predmete iz papirja. 3. Vse pisarniške in šolske potrebščine, kakor: črtilo, rudečilo, peresa, pivnike, svinčnike, radirke, peresnike, pečatni vosek, zvezke, ravnila, trikote, položna ravnila in vse druge reči, ki se rabijo v šoli in pisarni. 4. Na-božne predmete, kakor: molitvenike, rožne vence, svetinje, podobice, slike, križe in drugo. Priporočamo vsem našim čitateljem to trgovino kar najtopleje, ker nam je znano, da bodo v papirni trgovini Tiskovnega društva v Ptuju dobro in točno, pa tudi cenejše postreženi, kakor kjerkoli drugod.

Iz Maribora.

Kaj je z občinskimi volitvami v Mariboru? Občinske volitve bi se bile morale vršiti v Sloveniji še v mesecu aprilu oziroma v maju, vendar ni bilo o njih ne sluha ne duha. To je velika nesramnost naše državne uprave, ki bi bila morala razpisati pravočasno nove volitve. Po dolgem cincanju so zdaj vendar razpisali volitve v podeželskih občinah, niso jih pa razpisali v Mariboru, v Ptuju in Celju. Zakaj to odlaganje? Ali veliki župan dr. Ploj za to drži v Mariboru socialisti na magistratu, ker so nemškutarsko orientirani? Na magistratu se odkriva škandal za škandalom, defraudira se občinski denar, zapravlja se obč. premoženje. Župan Grčar izdaja milijonske svote brez dovoljenja občinskega sveta. In take gospodarje pusti naša politična oblast nemotene na krmilu, namesto, da bi jim napravila kriminalni proces. Zato odločno kličevo velikemu županu oziroma njegovemu namestniku: »Razpišite volitve za Maribor in druga avtonomna mesta in sicer takoj, da ljudstvo pomete iz magistrata zapravljalce socialiste, drugače bodele Vi odgovorni za škodo, ki jo trpi občina!«

Izvanredna seja mariborskega mestnega občinskega sveta se vrši v petek, dne 30. maja t. l., ob 19. uri v mestni posvetovalnici. Dnevni red: Stavbeni krediti.

Volilni imeniki za mesto Maribor so vsem pristašem SLS vsak dan razen nedelj od 8. do 12. in od 15. do 17. ure na vpogled v tajništvo SLS, Aleksandrova 6 I (palača Zadrugne gospodarske banke tik frančiškanske cerkve). Somišljeniki! Zavedajte se važnosti volitev in pripravite se, če ste vpisani vsi v volilnem imeniku! — Tajništvo SLS.

V proslavo orliškega praznika priredi orliški naraščaj v soboto, dne 31. maja t. l., ob 5. uri popoldne, v dvorani Lekarniške ulice akademijo. Prijatelji naših malih najpri-srčnejše vabljeni! Bog živil!

Poroka. Danes sta bila poročena v mariborski stolnici gospica Ivana Nekrep, hčerka stavbenega mojstra in trdnega našega pristaša, z g. Ivanom Glavič, posestniškim sinom iz narodno-krščanske Glavičeve rodbine na Meljskem hribu. Mlademu in dičnemu paru iskreno čestitamo!

Vsem mariborskim trgovcem na znanje. Ker se je večina trgovcev na svojih sestankih izjavila, naj bodo trgovine tudi nadalje ob vseh cerkvenih praznikih zaprte, obvešča trgovski gremij svoje člane, da je od gremijalnega občnega zbora določen širši odbor, sestavljen iz trgovcev in trgovskih nameščencev v svoji seji sklenil, da imajo biti vse trgovine v Mariboru ob vseh praznikih zaprte. Ta sklep zamore predručiti še le prihodnji občni zbor gremija. Da ne bo poznejšega nesporazumljenja, se pripominja, da ima glasom odredbe notranjega ministrstva počivati delo tudi ob državnih praznikih to je dne 28. junija, ter 1. in 17. decembra v vseh obratih trgovine in obrti.

Že zopet krasen uspeh kolesarskega kluba »Perun.« V nedeljo, dne 25. t. m., je priredil mariborski kolesarski klub »Edelweiss« kolesarsko in motocikljsko dirko na Teznu. Njih vabilu so se odzvali: Ljubljana, Zagreb, Maribor, Ptuj, Šoštanj in Varaždin. Seveda tudi naš »Perun« ni izostal. Poslal je štiri najboljše vozače v boj in ni se varal, ker je dosegel presenetljivo največ odlikovanj z najmanj dirkači. Posebna čestitka agilnemu g. Francu Nabergoju, ki je odnesel sam kar štiri odlikovanja. Priporil si je nadalje Pahor Ernest dve, Rot Valentin eno in Nabergoj Alfred eno odlikovanje. Vsa čast mlademu klubu na letošnjih izvanredno lepih uspehih v Ljubljani in v Mariboru. Slovenski kolesarji, držite se gesla »Svoji k svojim« in pristopite vsi k »Perunu«, ki tako krasno napreduje.

Gasilno društvo v Studencih pri Mariboru priredi v nedeljo, dne 1. junija v gostilni Senica v Studencih veliko poletno veselico z otvoritvijo gostilniške dvorane. Za veselo in neprisljeno zabavo je dobro preskrbljeno. Veselega razpoloženja želeč uljudno vabi odbor.

Kam pojdemo v nedeljo, dne 15. junija? Vsi v Lajtersberg k Požauku na vrtno veselico, ki jo priredi pevsko društvo »Luna«. Poleg petja, godbe in plesa ter dobre kapljice je preskrbljeno še za druga razvedrila, tako, da pride na svoj račun staro in mlado. Kdor torej želi lepe, neprisljene zabave, naj ne zamudi ugodne prilike.

Dušica.

Roman v treh delih. Angleški spisala B. Orczy. Prevedel Paulus.

18

Ni izgovorila. Merlin je vstopil.

V rokah je držal usnjato torbico, vso razrezano in razparano, in koščke polsežganega papirja. Šel je naravnost k Julietti in ji je sirovo pomolil oboje v obraz.

»To je vaše?«

»Da!«

»Mislim da veste, kje sem tole našel.«

Pokimala je.

»Kaka pisma so bila, ki ste jih sežgali?«

»Ljubavna.«

»Lažete!«

»Kakor hočete!« je dejala suho.

»Kdo vam jih je pisal?«

Ni odgovorila. Pokazala je na ulico, odkoder so do-neli kriki »Déroulède! — Živijo Déroulède!«

»So pisma od — njega?«

»Ne.«

»Torej ste imeli več ljubimcev?«

Odurno se je nasmejal in se ji tesno približal. Zaprla je oči in obrnila glavo, da ne bi gledala njegovega ogabnega lica. Celo Anica je sočutno kriknila.

Prijel jo je za brado in jo prisilil, da je morala kreniti glavo nazaj k njemu. Stresla se je, ko se je je dotaknil ogabni človek, pa ostala je mirna.

Takim ljudem je hotela izdati moža, ki ga je ljubila —! Kar je v tistih trenutkih trpela in kar še pride nad njo, to je bila kazen za njen greh —! Da mora za svoj greh zadostiti, ta misel ji je dajala moč in pogum, — mirno je prenašala Merlinove sirovosti.

»Torej ste imeli več ljubimcev?« se je peklensko režal. »In enega ste hoteli poslati pod guillotino, ker vam je že bil dolgočasen? — Ali ni tako?«

»Da!« je odgovorila mirno.

»Ali veste, da ste me vodili za nos?« je nadaljeval zlobno. »Veste, da poslanca Déroulèda ni mogoče obsoditi samo zaradi golega sumničenja?«

»Ne, nisem vedela.«

»Mislili ste, da ga homo obsodili, če je le samo osumljen?«

»Da.«

»Vedeli ste, da je nedolžen?«

»Vedela sem.«

»Čemu ste sežgali tale pisma?«

»Bala sem se, da bi je našli.«

»Izvrstna misel —! Ampak — ali veste, da ni varno, voditi za nos odbor za javno varnost?«

»Vem, državljani Merlin«, je dejala mirno, »vem le to, da nekoga iščete, ki bo plačal račun za vaše brezuspešno iskanje. — Pripravljena sem!«

»Dovolj je čenčanja! Z menoj pojdetel«

»Pripravljena sem, kakor sem dejala. — Se smem posloviti od tehle ljudi?«

»Ne!«

»Morebiti nikoli več ne bom utegnila govoriti z njimi!«

»Ne sem dejal in pri tem ostane! Dovolj časa smo že izgubili! — Marš!«

Bledi in prepadli sta sedeli ženski v kotu sobe. Nista razumeli, kaj se godi, nista vedeli, kaj si naj mislita pri vsem odurnem prizoru. Déroutéde jima ni nikoli govoril o svojih načrtih, kaj je bilo v usnjati torbici, tudi nista vedeli. Le to sta čuli, da je mlado lepo dekle mučenica.

Molče je stopila Julietta k vratom. Zaman je upala, da bo smela potolažiti gospo Déroutéde in s par besedami pojasniti Anici položaj.

In tedaj se je zgenila Anica.

Prizor je bil zanjo nerazumljiva uganka. In najbolj nerazumljivo se ji je zdelo obnašanje Juliettino.

Če je ovadila Pavla in torej storila uslugo odboru za javno varnost, čemu jo sedaj tira Merlin seboj? In kako mirno, krotko je prenašala ogabne nasilnosti sirovega Merlina!

Brezmejno sočutje do Juliette ji je napolnilo dušo in že je bridko obžalovala svoje dejanje.

Se preden ji je mogel Merlin zabraniti, je stekla k njej, jo prijel za roko in ji je vneto poljubila.

Julietta se je zbudila kakor iz sanj. Upanje ji je žarelo v očeh, otožno veselje.

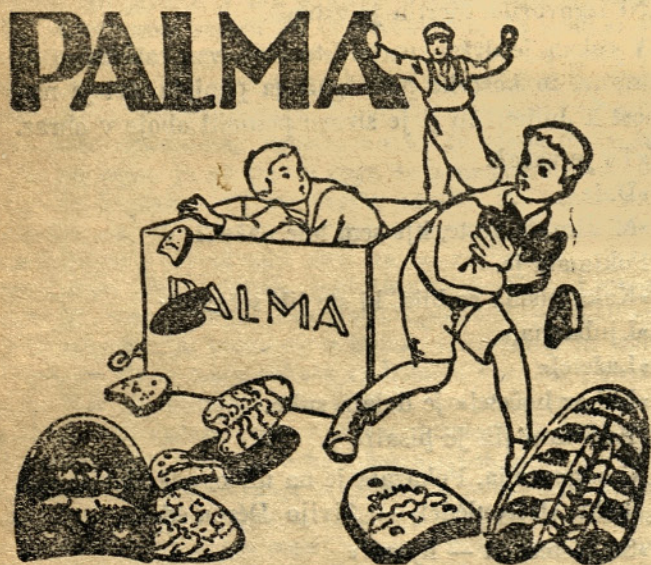
Sepnila je:

»Prisega me je vezala —! Prisegla sem očetu in mrtvemu bratu. Povejte mu —!«

Anica je le pokimala. Govoriti ni mogla. Solze so jo dušile.

»Pa pokorila se bom — s svojim življenjem bom zadostila za svoje dejanje. Povejte mu tudi to!«

(Dalje prihodnjič).

kačuk Pete in kačuk podplate

nosijo deca in odrasli, ker so ti trajni,
ceni in se ugodno nosijo.

Preselitev mehanične delavnice.

Cenjenim odjemalcem vljudo naznanjam, da sem se preselil z mehanično delavnico in trgovino šivalnih strojev, koles, itd. iz Miklošičeve ulice 18 v

Panonsko ulico 5 Ptuj (stara vojašnica).

V zalogi imam Singer šivalne stroje na mesečno odplačevanje.

Slavnemu očinstvu jamčim za solidno delo in točno postrežbo ter se priporočam

z velespoštovanjem

Josip Prosnik,

Ptuj, Panonska ulica 5.

Iščem zanesljivega peka, ki ima kavcijo. Nekrep, Smetanova ulica, Maribor. 321 3-1

Uradniškega aspiranta sprejme Mestna hranilnica v Ptuj. Pogoji: 1. neomadeževana preteklost, 2. popolno zdravje, 3. absolvent trgovske akademije z najmanj dobrim ali absolvent dvorazredne trgovske šole z najmanj prav dobrim uspehom. Adjutum v prvem službenem letu po dogovoru. Prošnje do najkasneje 20. junija t. l. na ravnateljstvo Mestne hranilnice v Ptuj. 318

Na račun ali v najem se da gostilna na prometnem kraju v okolici Maribora. Pogoji po dogovoru. Kje, pove upravništvo. 320

Gotove moške obleke, perilo za moške in ženske, moške blake in delavske obleke kakor tudi vse drugo manufakturno blago od najcenejše do najfinejše vrste, nadalje gotove obleke za birmance kupite v trgovini F. Starčič, Maribor, Vetrinjska ulica št. 15. 319

Premog iz svojega premogokopa pri Veliki Nedelji prodaja Slovenska premogokopna družba z o. z. v Ljubljani, Wolfova ulica št. 1-I. 107

Preklie. Podpisani obžalujem, da sem neresnično dolžil prejšnjega oskrbnika škofjskih posestev gospoda Alojza Lešnika, da je na škodo posestev obogatel ter se mu zahvaljujem za odpust kazni. Paulinič Vinko. 317

Fichtolin

Edino najboljšo sredstvo za čiščenje zraka.

Neprehoslivo ekstrakt za kopeli.

Postavni izboljšanje

Izboren gozdni vzduh.

Izredno izdatno desinfekcijsko sredstvo.

Umori vse bacile in mikrobe,

ki se nahajajo v zraku in vodi.

Glavni depot v Sloveniji:

Za Ljubljano in okolico:

Dr. G. Piccoli, lekarna, Ljubljana,
Dunajska cesta.

Za Celje in okolico:

Mr. Ph. Fedor Gradišnik, Celje,
Cankarjeva cesta 2.

Trgovina

Martin Šumer
≈ Konjice ≈

priporoča veliko izbiro raznega manufakturnega ter drugega blaga po jako ugodnih cenah ter je za došlo sezijo vsakemu dana priložnost, da si pri nakupu oblačila dosti prihrani. 737 50-1

~~~~~

Najcenejše in najuspešnejše

oglašujete

samo potom

Oglasnega zavoda

Voršič,

Maribor, Slomškov trg 16.

Pojasnila brezplačno!

~~~~~

Širite „Stražo“!

CUNJE

krojaške, suknjene in platnene odpadke, staro železje, kovano in vlitno, glaževino, kakor odpadke vsake vrste kupujem po najvišjih cenah

A. Arbeiter,

Maribor, Dravska ulica 15.

Zamenjam tudi staro železje, katero je za uporabo, s kovskimi odpadki in vlitino.

~~~~~

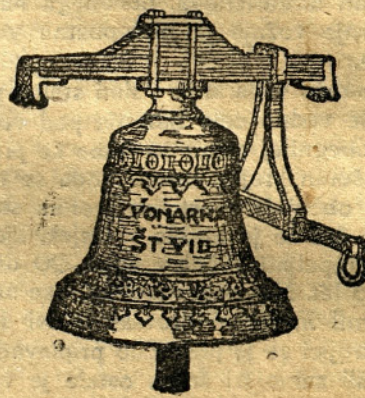
~~~~~

Dirke na Teznu

29. maja in 1. junija 1924 ob pol 15. uri.

~~~~~

**ZVONARNA IN
LIVARNA**

ŠT. VID NAD LJUBLJANO

vliva

BRONASTE ZVONOVE

v vseh velikostih za župne cerkve, podružnice in kapele po najnižji cenah.

Kupuje stare in razbite zvonove po najvišjih cenah.

Strojno mizarstvo

HOCHNEGER & WIHER

Koroška c. 53 MARIBOR Koroška c. 53

se priporoča za izdelovanje pohištva in stavb kakor vseh v to stroko spadajočih mizar-skih izdelkov. — Pohištvo za sobe in pisarne trajno v zalogi.

Edini izdelovatelji stiskalnic „Patent Rudl“.

Postrežba točna! Cene zmerni!

Med. univ. Dr. Josip Marcus

ordinira od 1. junija do 15. septembra t. l. v lječilištu Slatina-Radinci, od 16. septembra t. l. naprej pa zopet v Slovenski Bistri. 313

~~~~~  
ŠKERBEC & GASPARI

preje Ig. Tischler

Maribor, Aleksandrova cesta 19

priporoča prvovrstno banaško moko po najnižjih dnevnik cenah, kakor tudi kavo, sladkor, riž itd.

~~~~~

VELIKA RAZPRODAJA!

Za znižanje zaloge se bode

manufakturno blago

Samo prvovrstno blago!

globoko pod nakupno ceno prodajalo, dokler bo na razpolago.

Največja izbira!

Aleksandrova cesta 9 **MARIBOR** Aleksandrova cesta 9

ALOJZ HOBACHER